

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24

Development The Programs for Enhance A Creative Leadership of School Administrators

บุณรดา ทรงบุญศาสตร์¹, สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ²

Boonrada Songboonsart¹, Suttipong Hogsuwan²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และ 3) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 346 คน โดยเลือกแบบสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มตอบแบบสอบถาม และกลุ่มสัมภาษณ์โฟกัสกรุป ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัวและการทำงานเป็นทีม 2) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. (Educational Administration), Faculty of Education, Mahasarakham University, E-mail: boonrada@kalasinpit.ac.th

² Assistant Professor, Lecturer, Faculty of Education, Mahasarakham University, E-mail : drsuttipong@hotmail.com

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีอันดับความต้องการมากที่สุดคือ การศึกษาด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรม 3) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาพสิษฐ์ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The purposes of this study were : 1) to study the components and indicators of creative leadership of the school administrators, 2) to study the current condition, desired condition, and approaches for improving creative leadership of the school administrators, and 3) to develop the program to reinforce creative leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 24, Kalasin province under the Secondary Educational Service Area Office 24, Kalasin province. They were selected through the stratified sampling method. The research instruments used on data collection were questionnaire, interview form, and evaluation form on appropriateness and possibility. The data analysis was divided into two groups namely the group of sample who completed the questionnaire and the focus group interview. Analysis description stant content analysis. The results revealed that : 1) the creative leadership condition consists of 5 components including vision, consideration of individuality, creative thinking, flexibility and adaptation, and teamwork, 2) the current condition of the creative leadership of the school administrators in general was in the high level while the desired condition of the creative leadership of the school administrators in general was in the high level, and the approaches to reinforce the creative leadership which wa highly needed were self-studying, workshop, and training, 3) the program to reinforce creative

leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 24, Kalasin province had the appropriateness and possibility for the implementation to develop creative leadership.

Keywords : Application Development, Strengthening Creative Leadership

บทนำ

ผู้นำเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กรและสังคมสู่การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ที่มีลักษณะเป็นพลวัตมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม กระแสการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงที่ทุกคนต้องเผชิญ ดังนั้นทุกองค์กรจำเป็นต้องมีผู้นำที่มี ศักยภาพสูงมีคุณลักษณะที่เหมาะสม และมีพลังที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีและสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จเมื่อทุกองค์กรมีประสิทธิภาพก็จะทำให้สังคมโดยรวมสามารถ ก้าวทันและเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ได้เป็นอย่างดีนำมาสู่ความสุข ความเจริญทุกภาคส่วนของสังคม (Chongvisa, Rattikorn., 2008 : 26) การสร้างผู้นำที่มีความสามารถและมีพลัง ที่จะขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นในโลกยุคใหม่ การจัดการศึกษาต้องการพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมและเป็นไปได้สอดคล้องกับสภาพของ การสร้างเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาซึ่งมีที่มาและความสำคัญคือการบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาการบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย (Nakwichat, Krongthip., 2009: 36) แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพนั้น

ผู้บริหารจึงเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลายเป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน และมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นให้จึงได้ทุ่มเทพลังกายและความคิดอย่างเต็มกำลังมีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูงมีความคิดริเริ่มมีวิสัยทัศน์รอบรู้เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความสามารถในการจัดการองค์กรบริหารจัดการให้มีครูสอน

อย่างพอเพียงมอบหมายงานให้บุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพสอดคล้องกับภาระและปริมาณงานใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหารส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาบุคลากรการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์รอบด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา (Runjron, Thira., 2011 : 45) ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่งคือการทำให้นักเรียนทุกคนในสถานศึกษา ตระหนักถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบนอกจากนี้ยังมีการศึกษาและนักวิชาการคน อื่นๆ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ควรส่งเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในตัวของผู้บริหารหรือผู้นำทางการศึกษายุคใหม่ให้กว้างขวางโดยกล่าวถึงคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้นำทางการศึกษาไว้ว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการคือ 1) การมีความเป็นผู้นำเชิงรุก (Proactive) 2) การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) 3) การทำงานเป็นทีม (Participative) 4) การมีทัศนคติเชิงบวก (Positive) และ 5) การมีความสามารถในการปรับตัว (Adaptive) เช่นเดียวกับแนวคิดของ (Phong Si Wat, Suthep., 2006 : 79) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าในยุคเศรษฐกิจสารสนเทศองค์กรที่จะประสบผลสำเร็จจะต้องดำเนินงานโดยใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge-Based Organizational Management) ต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง (Learning Organization) ต้องสร้างความท้าทายให้กับผู้นำในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้าและผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมใหม่โดยทำให้ทุกคนสามารถแสดงภาวะผู้นำได้อย่างกว้างขวางทั่วทั้งโรงเรียนจะเต็มไปด้วยผู้นำที่สร้างความมีประสิทธิภาพโดยการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อรวมแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ที่เสี่ยงมุ่งปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคตและเป็นที่ยอมรับของสังคม

การศึกษาและมองด้านภาวะผู้นำจะต้องมองให้ลึกซึ้งและกว้างขึ้นผู้นำรุ่นใหม่ต้องมีความคิดวิเคราะห์เมื่อวิเคราะห์แล้วจะต้องคิดสิ่งใหม่ๆ คิดนอกกรอบความเจริญในสังคมเกิดจากผู้นำมีหลายรูปแบบการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำมีหลากหลายทัศนะ เช่น ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมและภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ทั้ง 3 ลักษณะไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำเพื่อให้สามารถกำหนด

ทิศทางและเป้าหมายขององค์กรได้อย่างชัดเจนในสังคมคนเห็นพ้องร่วมมือและ
สรรค์สร้างสิ่งที่ดีๆ ไปพร้อมกันได้ก็จะทำให้สังคมก้าวไปด้วยดี และถ้าก้าวอย่างซื่อสัตย์
มีความรับผิดชอบเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมด้วยก็จะยิ่งจะทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินไปอย่างมีคุณค่าและสร้างสรรค์ (Greenberg & Baron, 2002 : 11) ภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ จึงควรเป็นโมเดลของการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง
ในการศึกษาด้านภาวะผู้นำต่อไปด้วยวิธีการวิจัยทั้งในเชิงแนวคิดรูปแบบและ
กระบวนการ (Sinlat, Phaitoon., (2010 : 25)

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์
มีองค์ประกอบ คือการมีวิสัยทัศน์การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลการมีความคิด
สร้างสรรค์การมีความยืดหยุ่นและปรับตัวและการทำงานเป็นทีมซึ่งจะเป็นข้อมูล
สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะ
ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนา
โปรแกรมการสร้างเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป ดังนั้นใน
บริบทของการบริหารจัดการศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลงและสภาพที่เป็นปัญหาต่างๆ
ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อค้นพบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในองค์ความรู้
ใหม่ที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถาน
ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2. สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้บ่งชี้การดำเนินงานในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

3. ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดในภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน

4. นำไปปรึกษาและตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ระยะที่ 2 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1. สร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงานภายใต้กรอบแนวทางการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แบบสอบถามต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการฝึกอบรมประจำการ (In - Service Training) ในเรื่องเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจและการบริหารความเปลี่ยนแปลงสามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการทำงาน และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานวิเคราะห์สังเคราะห์ความคิดเห็นต่างๆ ในทีมงานเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีอันดับความต้องการมากที่สุด คือ การศึกษาด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรมสอบถามผู้บริหารจำนวน 55 โรงเรียน

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

มีความสามารถในการปรับตัวและกระบวนการทำงานต่างๆ ในองค์กรมีความสามารถในการปรับตัวและกระบวนการทำงานต่างๆ ในองค์กรให้มีความง่าย คล่องตัว และยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีมากขึ้น

3. สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โรงเรียนที่ต้องการพัฒนาจำนวน 2 โรงเรียน 7 คน

4. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้สรุปแนวทางการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ระยะที่ 3 ออกโปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. สร้างคู่มือโปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ปัจจุบัน และพึงประสงค์

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การมีวิสัยทัศน์	4.00	0.41	มาก	4.17	0.41	มาก
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.18	0.56	มาก	4.48	0.55	มาก
3. การมีความคิดสร้างสรรค์	3.94	0.48	มาก	4.28	0.45	มาก
4. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	3.81	0.51	มาก	4.01	0.49	มาก
5. การทำงานเป็นทีม	3.96	0.44	มาก	4.13	0.44	มาก
โดยรวม	3.98	0.48	มาก	4.21	0.47	มาก

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัวและการทำงานเป็นทีมซึ่งมีความเหมาะสม สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 4.21

2. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21 และวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีอันดับความต้องการมากที่สุดคือการศึกษาดูงานตนเองการประชุมเชิงปฏิบัติการและการฝึกอบรม

3. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาพสนธิ์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ 5) การประเมินผลโปรแกรม กระบวนการพัฒนาโปรแกรมประกอบด้วย 1) ขั้นศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ 2) ขั้นการออกแบบโปรแกรม 3) ขั้นการประเมินผลโปรแกรมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามหลักการและแนวคิดโปรแกรมการพัฒนา

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลักการและแนวคิดโปรแกรมการพัฒนา						
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	3.60	0.89	มาก	4.20	0.45	มาก
1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา						
2. โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา 4 ขั้น	4.20	0.84	มาก	3.60	0.55	มาก
3. รูปแบบและวิธีการพัฒนา	3.60	0.89	มาก	3.60	0.89	มาก

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มี 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มี 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มี 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว มี 4 ตัวบ่งชี้ และการทำงานเป็นทีม มี 5 ตัวบ่งชี้ รวม 21 ตัวบ่งชี้ซึ่งมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีอันดับความต้องการมากที่สุดคือ การศึกษาด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรม

3. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และ 4.24 ตามลำดับ จากการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์มี 4 ตัวบ่งชี้ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมี 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มี 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัวมี 4 ตัวบ่งชี้ และการทำงานเป็นทีมมี 5 ตัวบ่งชี้รวม 21 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดผู้วิจัยอภิปรายแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางและขอบเขตที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จมี 4 ตัวบ่งชี้คือการสร้างวิสัยทัศน์การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติวิสัยทัศน์และการเป็นแบบอย่างที่ดีสรุปว่า วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นภาพความสำเร็จของนักเรียนหรือสถานศึกษาในอนาคตที่อยากเห็นคนอื่นพูดถึงสถานศึกษาว่าอย่างไรวิสัยทัศน์ที่ดีต้องระบุภาพในอนาคตให้ชัดเจนสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเกิดแรงบันดาลใจอยากปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และที่สำคัญ

1.2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการดูแลเอาใจใส่เป็นกรณีพิเศษถึงความต้องการของแต่ละบุคคลเพื่อความเติบโตในหน้าที่การงานพัฒนาศักยภาพของผู้ตามให้สูงขึ้นทั้งยังสนับสนุนและให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทายความสามารถจนมีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าโดยวัดได้จากตัวบ่งชี้ของการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลคือ 1) การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) การมอบหมายงานที่เหมาะสม 3) การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรและ 4) การให้ขวัญกำลังใจในการทำงานสอดคล้องกับแนวคิดของ (Kadkaew Saranya, 1999 : 45) กล่าวว่าการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) หมายถึงการที่ผู้นำสนใจในผู้ตามแต่ละคนอย่างใกล้ชิดส่งเสริมพัฒนาผู้ตามแต่ละคนตามความต้องการตามความสนใจความสามารถตลอดจนผู้นำปฏิบัติต่อผู้ตามอย่างเท่าเทียมกันการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและให้ข้อมูลย้อนกลับสนับสนุนให้ผู้ตามพัฒนาตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

1.3 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการคิดหลายทิศทางที่นำไปสู่กระบวนการคิดในสิ่งที่แปลกใหม่ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์โดยตัวบ่งชี้ของการมีความคิดสร้างสรรค์คือ 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคล่องในการคิด 3) ความยืดหยุ่นในการคิดและ 4) ความละเอียดลออในการคิดสอดคล้องกับแนวคิดของ (Phomrungsroj, Charnarong, 2003 : 55) ที่ได้อธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์ว่าหมายถึงความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกลแ่งมุมการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัวเกิดการเรียนรู้เข้าใจจนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองเป็นความคิดเชิงจินตนาการซึ่งนำไปสู่การคิดค้นสิ่งแปลกใหม่

1.4 ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัวเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคยการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ การเปิดกว้างรับความคิดใหม่ๆ อย่างอิสระโดยตัวบ่งชี้ของความยืดหยุ่น (Flexibility) คือ 1) ความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย 2) ความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่างๆ 3) การเปิดกว้างรับความคิดใหม่ๆ อย่างอิสระ และ 4) การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานสอดคล้องกับแนวคิด Lussier, RN. & CF. (2001) ได้ให้คำนิยามและกำหนดตัวบ่งชี้ความยืดหยุ่นว่าเป็นการมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่างเพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลง

1.5 การทำงานเป็นทีมเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันมีเป้าหมายร่วมกันมีคือ 1) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) การสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน 3) มีการติดต่อสื่อสารที่ดี 4) การสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในทีมงาน 5) มีการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับแนวคิดของ (Tansakul Parinya, 2007 : 19) กล่าวว่าการทำงานเป็นทีมหมายถึงกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมตัวกันเพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างให้สำเร็จร่วมกันและได้กำหนดตัวบ่งชี้ของการทำงานเป็นทีมดังนี้ 1) ต้องมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) มีการทำงานร่วมกัน 3) รับผิดชอบในความสำเร็จและ 4) มองเห็นประโยชน์ของการทำงาน

2. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากในองค์กรให้มีความง่ายคล่องตัวและยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดได้ระบุถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาว่าผู้นำสถานศึกษาที่ดีนั้นจะต้องประกอบไปด้วยหลักสำคัญ 4 ประการคือการตัดสินใจในกรณีต่างๆ นั้นจะต้องเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ผ่านการวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนมีการฝึกฝนและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต้องเป็นไปด้วยความเฉลียวฉลาดและมีชั้นเชิง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Sila Kanchana, 2013 : 78) ได้ศึกษาภาวะผู้นำ

เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสพม 24 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสพม 24 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแต่ละด้านผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

- 2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2.2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2.3 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2.4 ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัวสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2.5 ด้านการทำงานเป็นทีม สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 จังหวัดกาพสนธิ์ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมและการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาโปรแกรมผู้วิจัยสรุปได้ว่าโปรแกรมคือชุดกิจกรรมต่างๆ ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีหลักการเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานต่างๆ ของผู้เข้าร่วมโปรแกรมประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของโปรแกรม 2) กระบวนการพัฒนาโปรแกรมองค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ 5) การประเมินผลโปรแกรมกระบวนการพัฒนาโปรแกรมประกอบด้วย 1) ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ 2) ขั้นตอนการออกแบบโปรแกรม 3) ขั้นตอนการประเมินผลโปรแกรมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Meesuk Parinya, 2009 : 56) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพของครูหมายถึงระบบแผนโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือครูให้ทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงานโดยทุกกิจกรรมล้วนมีทางแนวทางเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครูและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Pimkroam Pimporn, 2014 : 82) ที่ได้

วิจัยและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิต่อโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สพม. 24 มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารองค์กรประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จำนวน 9 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก จำนวน 10 ข้อ โดยมีองค์ประกอบ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านปัจเจกบุคคล ด้านความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

วิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 วิธี ซึ่งผู้วิจัยนำประเด็นแต่ละวิธีมาสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะบุคคลที่เรียนรู้ด้วยการเริ่มของตนเองจะเรียนและศึกษาได้มากกว่าดีกว่าบุคคลที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้การถ่ายทอดวิชาความรู้ให้บุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะศึกษาหาความรู้อย่างตั้งใจมีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูง สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าบุคคลที่รอรับการสอนแต่อย่างเดียว

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพราะเป็นการประชุมที่ได้มีการฝึกปฏิบัติจริงไปด้วยในขณะเดียวกันก็มีการให้ความรู้โดยมีวิทยากรที่มีความชำนาญ ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้นำความรู้สู่การปฏิบัติได้

3. การฝึกอบรม ทั้งอาจเป็นเพราะการฝึกอบรมจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดแรงจูงใจและแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานและกระตุ้นให้แต่ละบุคคลนำความรู้ความสามารถที่มีอยู่ออกมาใช้อย่างเต็มความสามารถเพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กรช่วยลดเวลาในการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานต่างๆ ให้น้อยลงผู้ผ่านการฝึกอบรมจะปฏิบัติงาน

ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นการฝึกอบรมช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถพัฒนาท่าทีบุคลิกภาพ ช่วยลดเวลาในการเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์สนับสนุนการศึกษาตลอดชีพช่วยเพิ่มผลผลิต ช่วยปรับปรุงหรือเพิ่มพูนคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

ระยะที่ 3 ออกแบบโปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรเสนอแนะให้ หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กำหนดนโยบาย หลักสูตร การพัฒนาผู้บริหารตามโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนเพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยในการพัฒนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ เพื่อตรวจสอบความสำคัญของโปรแกรมการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาหรือไม่เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะและบริบทใกล้เคียงกัน

2.2 ควรให้มีการวิจัยเพื่อตรวจสอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อีกอย่างเป็นระยะๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตามหลักการพัฒนาแบบต่อเนื่องเพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยทั้งที่เป็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และปัจจัยที่มีอิทธิพลเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับปัญหาและไม่หลงทาง

2.3 ควรจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเพิ่มเติมเพื่อการศึกษาในเชิงลึก เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นต้น โดยนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลและแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- Chongvisa, Rattikorn. (2008). *Transformational Leadership. (Transformational Leadership)*. Bangkok: Office of Human Resources Management. University Chamber.
- Greenberg, J. & Baron. R. A. (2002). *Behavior in Organizations : Understanding and Managine Human side of Work*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Kadkaew, Saranya. (1999). *The relationship between transformational leadership and executive management to take care of students in schools*. Thesis Commission of National Education. The development of educational standards in quality assurance, Volume 3 : A Commission of National Education.
- Lussier, RN. & CF. (2001). *Achua. Leadership: Theory Application and Skill Development*. Cincinnati Ohio: South Western Publishing.
- Meesuk, Parinya. (2009). *The results of the program design, professional development of teachers involved*. (Master of Education thesis). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Nakwichat, Krongthip. (2009). *The creative vision for education*. Samut Prakarn: Dheerasarn Publisher.
- Phong Si Wat, Suthep. (2006). *Leadership: Theory and Practice: The Art and Science*. Leadership. (2nd ed.). Bangkok: Virat Education.
- Phornrungrroj, Charnarong. (2003). *Creativity*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Pimkroa, Pimporn. (2014). *The development of programs to strengthen the creative leadership of school administrators under the local government*. (Doctoral dissertation thesis). Maharakham: Maharakham University.

- Runjron, Thira. (2011). *Strategies to develop individual learning*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao.
- Sinlalat, Phaitoon. (2010). *Creative leadership and productivity: a new paradigm and a new leader*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Sila,Kanchana. (2013). *Leadership creative administrators of schools in Bangkok. Khen district office*. (Master of Education thesis). Srinakharinwirot University.
- Tansakul, Parinya. (2017). *The science of leadership*. Bangkok: Chichakraval publisher.